

Suojärven Pitäjätseuran kokoama näytelmätekstien korpus

Suojärven Pitäjätseura perustettiin vuonna 1950. Alusta alkaen on sääntöjen mukaan keskiössä ollut karjalan kieli ja kulttuuri, joiden harrastusta on kehitetty ilman mitään tukia vuosikymmenestä toiseen. Yhtenä keinona ylläpitää kieltä on ollut harrastajateatteritoiminta. Näytelmiä on kirjoitettu erityisesti juhlatilaisuuksiin, ja niitä on esitetty omin voimin.

Suojärven Pitäjätseuran kielityöryhmän eli Karjalan kieliruadajien keskuudessa syntyi idea valtaosassa Suojärveä puhutun varsinaiskarjalan (eteläkarjala) kielimuodon tekstien kokoamisesta korpusmuotoon. Pilottiaineistoon valittiin juuri näytelmätekstit. Keskeisenä periaatteena oli, että tekstit kuvastaisivat elävän puheen ja arkisen dialogin dokumentaatiota murrekirjoittamisen muotoon.

Tärkeää on tiedostaa, että kukaan tekstien kirjoittajista ei ollut koskaan saanut opetusta karjalan kielen kirjoittamisesta. Näin teksteissä on kiinnostavaa variaatiota siinä, miten puhuttua karjalaa on kirjoitettu tekstin muotoon. Tiedossa on, että kirjoittajat ovat omaksuneet kirjoitustapoja toisiltaan, joten tekstit edustavat myös kollektiivista, täysin epäakateemista sosiaalista oppimisprosessia.

Korpushanke hyväksyttiin osaksi Itä-Suomen yliopiston hallinnoimaa karjalan kielen elvytyshanketta. Tavoitteena on tulevaisuudessa jatkaa korpuksen laajentamista uusien aineistoin niin, että syntyisi riittävän laaja tekstimateriaali tieteelliseen käyttöön mutta samalla myös elävän kielen opiskelun tueksi.

Projektiryhmän kokoonpano ja työnjako

Hankesuunnitelman laati projektipäällikkö, musiikin maisteri ja journalisti **Matti Tuomisto**. Hän on Suojärven Pitäjätseuran hallituksen jäsen sekä Oma Suojärvi -lehden päätoimittaja (2017–). Karjalan kieliruadajat -kielityöryhmän johtoryhmässä hän on ollut 2014 alkaen. Hänen vastuullaan olivat sopimusasiat Taiken ja Itä-Suomen yliopiston karjalan kielen elvytyshankkeen kanssa sekä näytelmätekstien työryhmän töiden koordinointi. Hän osallistui myös tekstiaineiston ulkoasun viimeistelyyn.

Näytelmätekstit jäljitti omien laajojen verkostojensa kautta **Iiris Korkatsu**, joka on aiempi Oma Suojärvi -lehden päätoimittaja (1993–2017), Suojärven Pitäjätseuran pitkäaikainen sihteeri sekä äidinkielen karjalan puhuja (sukujuuret Suojärvellä ja Porajärvellä). Hän kirjoitti kaikki näytelmätekstit tekstitiedostoiksi (1) alkuperäisessä muodossaan ja (2) rinnakkaisversioksi nykyistä ortografiaa noudattaen.

Työryhmän kielitieteellinen asiantuntija oli FT **Miikul Pahomov**, joka käsitteli näytelmätekstit lopulliseen muotoonsa, varmistaen murteelliset muodot Karjalan kielen sanakirjasta ja eri kielennäytteistä. Tavoitteena oli säilyttää eri kirjoittajien kielelle tyypilliset alkuperäiset murreasut sekä tarvittaessa palauttaa teksteihin eksyneitä kirjakielisiä muotoja Suojärven (tai osittain Suistamon) murteiden mukaisiksi muodoiksi. Ortografiassa ohjenuorana oli uuden varsinaiskarjalan kirjakielen säännöstö.

Näyttelijä ja draamaopettaja **Viola Pekkanen**, joka on karjalan kielen taitaja sekä kokenut karjalankielisten näytelmäroolien esittäjä, suunnitteli tekstien yhtenäisen ilmiasun niin, että näytelmän tekijä, teosnimi, roolihenkilöt, johdantosanat sekä sulkeissa olevat esitysohjeet noudattavat yhtenäistä käytäntöä. Hän laati myös arviot eri tekstien käytettävyydestä teatterinäyttämöllä tai muissa yhteyksissä.

Koko työryhmä oli yhdessä koolla Suojärven Pitäjätseuran pitäjäjuhliilla 12.–14. elokuuta 2022. Tällöin Miikul Pahomov ja Viola Pekkanen tallensivat kielennäytteitä äidinkielisiltä karjalan kielen puhujilta.

Hankkeen rahoituksesta

Hankkeen päärahoittaja oli Taike (avustukset kulttuurisen moninaisuuden edistämiseen ja rasismien vastaiseen toimintaan 2022). Itä-Suomen yliopisto hyväksyi projektin osaksi karjalan kielen elvyttämishanketta ja osallistui hankkeen rahoitukseen.

Matti Tuomisto
28.1.2023